

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ»

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 28.02.2024

Αριθ. Πρωτ. : Α/0035

Ταχ. Δ/ση : Μητροπόλεως 45
Ταχ. Κώδικας : 105 56, Αθήνα
Πληροφορίες : Γραφείο Προϊσταμένου

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Πρώτη (1^η) τροποποίηση, διόρθωση και συμπλήρωση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε για το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98) που διατηρήθηκε σε ισχύ με τη διάταξη του άρθρου 119 παρ.22 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
2. Το ν. 4622/2019 (Α' 133) για το «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
3. Το ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις » όπως ισχύει.
4. Το π.δ. 76/2023 (Α' 129) «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του Κόμματος της «Νέας Δημοκρατίας» (Ν.Δ.), ως Πρωθυπουργού».
5. Το π.δ. 77/2023 (Α' 130) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων».
6. Το π.δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
7. Το π.δ. 82/2023 (Α' 139) «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις»
8. Την υπ' αριθμόν Υ12/7-7-2023 (Β' 4403) Απόφαση Ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση.
9. Τις διατάξεις του ν. 4872/2021 (Α' 247) «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων απολιγνιτοποίησης και άλλες επείγουσες διατάξεις».

10. Την υπ' αριθ. 4434/18-1-2022 (Υ.Ο.Δ.Δ.' 20) Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το διορισμό Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.
11. Την υπ' αριθ. 653/2024 υπουργική απόφαση (Β' 462) « Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και αντικατάσταση των υπουργικών αποφάσεων υπ' αρ. 45903/ 04.05.2022 (Β' 2303) και υπ' αρ. 25544/21.03.2023 (Β' 1957).
12. Την υπ' αριθ. 52552/20-05-2022 ΥΑ με θέμα «Τοποθέτηση Προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ 20212027» (ΑΔΑ: 93ΜΟ46ΜΤΛΡ-ΤΟΣ).
13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
14. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.
15. Την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής, CCI 2021EL16JTPR001/ 16.6.2022, για την έγκριση του προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» για στήριξη από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στην Ελλάδα.
16. Τον προγραμματισμό έκδοσης προσκλήσεων σύμφωνα με το από 27.07.2023 επικαιροποιημένο έντυπο Ε.Ι.1_1 του Συστήματος Διαχείρισης & Ελέγχου 2021-2027.
17. Το υπ' αρ. πρωτ. Α/0117/20.11.2023 έγγραφο του Διοικητή της ΕΥΔΑΜ με θέμα: «Έγκριση των τευχών εξειδίκευσης 9.2 και του χρονοπρογραμματισμού προσκλήσεων».
18. Την υπ' αριθ. Α/0134/12.12.2023 Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» για την έγκριση, μέσω της 4ης Γραπτής Διαδικασίας της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής των δράσεων των τευχών εξειδίκευσης 9.2 και 10.2.
19. Την υπ' αριθ. 114274/28-11-2022 (Β' 6131) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022 – Α' 61)».
20. Την υπ' αριθ. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
21. Την υπ' αριθ. 110565/17-11-2022 (Β' 5958) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))».
22. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
23. Τον Καν.(ΕΕ) 2023/2831 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ EL L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας
24. Τον Καν.(ΕΕ) 2023/2832 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ EL L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής

- Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος
25. Τον Καν.(ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013).
 26. Τον Καν.(ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014).
 27. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2023/2391 της 4ης Οκτωβρίου 2023 (ΕΕ L 5.10.2023 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 717/2014, (ΕΕ) αριθ. 1407/2013, (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 και (ΕΕ) αριθ. 360/2012, όσον αφορά τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014, όσον αφορά το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε ενιαία επιχείρηση, την περίοδο εφαρμογής του και άλλα θέματα
 28. Την υπ' αρ. πρωτ.74391/ΕΥΚΕ 2634/13-7-2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020».
 29. Το με αρ. πρωτ.92415/ΕΥΚΕ 6282/28-8-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες και Παρότρυνση τήρησης διαδικασιών προς φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών Ενισχύσεων».
 30. Το με αρ. πρωτ.115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
 31. Το με αρ. πρωτ. 8093/27-01-2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης «Αποστολή 3ης τεχνικής οδηγίας σχετικά με τη συμμόρφωση των δράσεων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 με την Αρχή «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Do No Significant Harm-DNSH)».
 32. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
 33. Το με αρ. πρωτ. 170/19-12-2023 έγγραφο της ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ για την αποστολή σχεδίου πρόσκλησης για διατύπωση γνώμης από την ΕΥΚΕ.
 34. Το με αρ. πρωτ. 22/04-01-2024 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».
 35. Την υπ' αρ. πρωτ Α/0005/18.01.2024 (ΑΔΑ: ΡΤΣΡΗ-Θ97) Απόφαση του Διοικητή ΕΥΔΑΜ «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».
 36. Την υπ' αρ. πρωτ Α/0024/8.02.2024 (ΑΔΑ: ΡΕΖΖΗ-5Τ8) Απόφαση του Διοικητή ΕΥΔΑΜ «Πρώτη (1η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».
 37. Την υπ' αρ. πρωτ Α/0033/27.02.2024 (ΑΔΑ: Λ4ΨΔΗ-4ΚΓ) Απόφαση του Διοικητή ΕΥΔΑΜ «Δεύτερη (2η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη

Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».

38. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την πρώτη (1^η) τροποποίηση, διόρθωση και συμπλήρωση της Απόφασης του Διοικητή ΕΥΔΑΜ με Α.Π. Α/0025/14.02.2024 με θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων – Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».

Συγκεκριμένα:

- α. Αλλάζει η αρίθμηση ανά ενότητα ερωτήσεων/απαντήσεων
- β. Προστίθενται οι ερωτήσεις/απαντήσεις
 - i στην ενότητα «Τυπικές Προϋποθέσεις» οι ερωτήσεις/απαντήσεις με αριθμό 27, 29 και 29
 - ii στην ενότητα «Επιλεξιμότητα Δαπανών» οι ερωτήσεις/απαντήσεις με αριθμό 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 και 33
 - iii στην ενότητα «Βαθμολογούμενα Κριτήρια» οι ερωτήσεις/απαντήσεις με αριθμό 15 και 16
- γ. Τροποποιούνται οι απαντήσεις στις ερωτήσεις
 - i στην ενότητα «Τυπικές Προϋποθέσεις» η ερώτηση/απάντηση με αριθμό 25
 - ii στην ενότητα «Επιλεξιμότητα Δαπανών» οι ερωτήσεις/απαντήσεις με αριθμό 1, 2, 3, 4, 6, 10, 14, 20, 22 και 24

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ ΚΑΛΛΙΡΗΣ

Συνημμένα:

Αρχείο συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ-ΧΕ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Διοικητή ΕΥΔΑΜ
- Γραφείο Προϊσταμένου ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ
- Μονάδες Α1, Α2, Β1

Απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις για τη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης»

ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ:

1. **Ερώτηση:** Οι εντάξεις θα γίνουν κατά προτεραιότητα;

Απάντηση:

Η μεθοδολογία αξιολόγησης που θα εφαρμοστεί είναι η συγκριτική. Δηλαδή θα εξεταστούν/αξιολογηθούν όλες οι αιτήσεις και θα εγκριθούν αυτές οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως επιλέξιμες (πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής) συγκέντρωσαν την υψηλότερη βαθμολογία και ο Π/Υ της δράσης ανά γεωγραφική περιοχή παρέμβασης, επαρκεί για την κάλυψη της αναλογούσας Δ.Χ.. Η διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης περιγράφεται στο κεφάλαιο 9.2 της πρόσκλησης.

2. **Ερώτηση:** Στις Δράσεις «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης» & «Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης» μπορεί να γίνει υλοποίηση δαπανών σε δύο τόπους υλοποίησης για τον ίδιο επιλέξιμο ΚΑΔ;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την 1^η τροποποίηση της Πρόσκλησης, η υλοποίηση δεν δύναται να αφορά περισσότερους από έναν τόπους υλοποίησης της επένδυσης.

3. **Ερώτηση:** Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υπάρχει υποχρέωση υποβολής εγγράφου αδειοδότησης;

Απάντηση:

Η υποχρέωση αδειοδοτικού εγγράφου αφορά σε έναν από τους ΚΑΔ που διαθέτει η επιχείρηση, εφόσον υπάρχει σχετική απαίτηση. Σε περίπτωση που επιχείρηση διαθέτει ΚΑΔ για τους οποίους απαιτείται έγγραφο αδειοδότησης και ΚΑΔ για τους οποίους δεν απαιτείται, θα πρέπει να υποβάλλει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένα αδειοδοτικό έγγραφο.

4. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση επιθυμεί να μετεγκατασταθεί σε νέο χώρο/έδρα εντός επιλέξιμης για την δράση Γεωγραφικής Περιοχής. Μπορεί να υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης στη δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων»;

Απάντηση:

Είναι δυνατή η μετεγκατάσταση επιχείρησης εντός επιλέξιμης Γεωγραφικής Περιοχής.

5. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση επιθυμεί να ιδρύσει νέο υποκατάστημα σε επιλέξιμη για την δράση Γεωγραφική Περιοχή. Είναι αυτό αποδεκτό στη δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων»;

Απάντηση:

Είναι αποδεκτή η ίδρυση νέου υποκαταστήματος σε επιλέξιμη για την δράση Γεωγραφική Περιοχή και η υποβολή αίτησης χρηματοδότησης στη δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων» εφόσον το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο αφορά σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της πρόσκλησης, στον οποίο ο δικαιούχος δραστηριοποιείται πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Το νέο υποκατάστημα που θα ιδρυθεί θα πρέπει να διαθέτει τον/τους ΚΑΔ οι οποίοι δηλώθηκαν ως ΚΑΔ επένδυσης και τους οποίους διέθετε η επιχείρηση πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.

6. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται σε επιλέξιμο/ους ΚΑΔ επιθυμεί να προσθέσει νέα δραστηριότητα (ΚΑΔ). Πιο συγκεκριμένα η επιχείρηση δραστηριοποιείται στο Λιανικό Εμπόριο Μουσικών οργάνων επιθυμεί να προσθέσει ΚΑΔ μεταποίησης που σχετίζεται με την κατασκευή μουσικών οργάνων. Επειδή η επένδυση εκτός από τους υφιστάμενους ΚΑΔ του λιανικού εμπορίου Μουσικών Οργάνων, που αναμένεται να είναι ΚΑΔ επένδυσης, επιθυμεί να προσθέσει και τον/ους νέο/ους ΚΑΔ της κατασκευής μουσικών οργάνων, είναι αποδεκτό αυτό στην δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων»;

Απάντηση:

Σύμφωνα τους όρους και τις προϋπόθεσης συμμετοχής των δικαιούχων στην δράση το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αφορά σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της πρόσκλησης, στον οποίο οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται **πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης** (δηλαδή τον εν λόγω ΚΑΔ θα πρέπει να τον διαθέτουν πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και αυτός να εμφανίζεται στους ΚΑΔ της επιχείρησης που θα αντληθούν στην ηλεκτρονική αίτηση από την ΑΑΔΕ). Επομένως η επιχείρηση θα πρέπει να διαθέτει και τον ΚΑΔ της μεταποίησης πριν από την υποβολή της αίτησης και αυτός να εμφανίζεται στους ΚΑΔ της επιχείρησης που θα αντληθούν στην ηλεκτρονική αίτηση από την ΑΑΔΕ.

7. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται σε επιλέξιμο/ους ΚΑΔ επιθυμεί να ιδρύσει νέο υποκατάστημα με ΚΑΔ τους οποίους δεν ασκούσε μέχρι σήμερα. Είναι αυτό αποδεκτό στη δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων»;

Απάντηση:

Σύμφωνα τους όρους και τις προϋπόθεσης συμμετοχής των δικαιούχων στην δράση το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αφορά σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της πρόσκλησης, στον οποίο οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται **πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης** (δηλαδή τον εν λόγω ΚΑΔ θα πρέπει να τον διαθέτουν πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και αυτός να εμφανίζεται στους ΚΑΔ της επιχείρησης που θα αντληθούν στην ηλεκτρονική αίτηση από την ΑΑΔΕ). Επομένως η επιχείρηση θα πρέπει να διαθέτει τον ΚΑΔ επένδυσης πριν από την υποβολή της αίτησης και αυτός να εμφανίζεται στους ΚΑΔ της επιχείρησης που θα αντληθούν στην ηλεκτρονική αίτηση από την ΑΑΔΕ τουλάχιστον στην έδρα της επιχείρησης εφόσον το επενδυτικό σχέδιο αφορά ίδρυση νέου υποκαταστήματος.

8. **Ερώτηση:** Τυπική προϋπόθεση της δράσης είναι η αύξηση της απασχόλησης κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η οποία εφόσον διατηρηθεί για ένα έτος θα προσαυξήσει τις Ε.Μ.Ε. κατά τουλάχιστον μια (1) μονάδα (σε σχέση με την απασχόληση του έτους 2023). Δύναται η πρόσθετη θέση να επιδοτείται από άλλο πρόγραμμα;

Απάντηση:

Η πρόσθετη ΕΜΕ δύναται να επιδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα καθώς αποτελεί τυπική προϋπόθεση ένταξης και όχι επιδοτούμενη δαπάνη στην Πρόσκληση.

9. **Ερώτηση:** Τι ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής πρέπει να αποδείξει ότι έχει ο δικαιούχος;

Απάντηση:

Η δημόσια δαπάνη για όλα τα επενδυτικά σχέδια ανέρχεται στο 70% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ενώ το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται από ιδιωτική συμμετοχή. Εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει δαπάνες που αθροιστικά υπερβαίνουν τις 100.000€, το υπερβάλλον ποσό λογίζεται στο σύνολο του ως ιδιωτική συμμετοχή. Ο δικαιούχος θα πρέπει να προσκομίσει αποδεικτικά Διαθέσιμων Κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο σε ποσοστό τουλάχιστον 30% του Συνολικού Π/Υ. Η απόδειξη Διαθέσιμων Κεφαλαίων πέραν του 30% του Συνολικού Π/Υ αποτελεί κριτήριο βαθμολόγησης.

10. **Ερώτηση:** Στις διατάξεις του κανονισμού ΕΚ 2831/2023 και συγκεκριμένα όπου γίνεται αναφορά στην περίοδο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τους σκοπούς υπολογισμού του ανώτατου ορίου του ποσού ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που δύναται να λάβει μία ενιαία επιχείρηση κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος κανονισμού (de minimis), έχει απαλειφθεί ο όρος «οικονομικό έτος», ο οποίος περιλαμβανόταν στον προϋφιστάμενο κανονισμό ΕΚ 1407/2013 και έχει αντικατασταθεί με τον όρο «έτος». Με αυτό το δεδομένο, αλλάζει ο τρόπος «μέτρησης» της περιόδου των τριών (3) ετών, εντός της οποίας, λαμβάνονται υπόψη τα ποσά των χορηγηθεισών ενισχύσεων De Minimis, προκειμένου να γίνει έλεγχος υπέρβασης του ανώτατου επιτρεπτού ποσού; Για παράδειγμα, έστω μια ενίσχυση θα χορηγηθεί στις 30 Απριλίου 2024, ποια είναι η ημερομηνία έναρξης (dies a quo) από την οποία θα υπολογιστούν τα τρία (3) έτη προς τα πίσω; Πρέπει να εξετάσουμε όλες τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τις 30 Απριλίου 2022 ή από την 1^η Ιανουαρίου του 2022;

Απάντηση:

Η περίοδος που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ανώτατου επιτρεπτού ποσού των χορηγηθεισών ενισχύσεων, δυνάμει του του κανονισμού ΕΚ 2831/2023, βασίζεται στην ακριβή ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και καλύπτει ακριβώς τα τρία προηγούμενα έτη, έως δηλαδή την ίδια ημερομηνία του τρίτου έτους που προηγείται της χορήγησής της. Συνεπώς, η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο παράδειγμα της ερώτησης, είναι από 30/04/2021 έως 30/04/2024.

11. **Ερώτηση:** Επιχείρηση δικηγόρων με τη μορφή Αστικής κερδοσκοπικής εταιρίας είναι επιλέξιμη στην δράση;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Πρόσκληση, επιχειρήσεις με νομική μορφή Αστική Κερδοσκοπική Εταιρεία δεν συμπεριλαμβάνονται στις επιλέξιμες νομικές μορφές για τη δράση.

12. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση που το 2023 πήρε τελευταία δόση ΓΑΚ μπορεί να ενταχθεί στη Δράση;

Απάντηση

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, στο εδάφιο "ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ" αναφέρεται ότι "Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις

ήσσοнос σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ)2023/2832 της Επιτροπής, Ενισχύσεις ήσσοнос σημασίας που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσοнос σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής (22) και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής (23) μέχρι το σχετικό ανώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού και απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσοнос σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις ήσσοнос σημασίας οι οποίες δεν χορηγούνται για συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες ή δεν μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρεύονται με άλλες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφασης που έχει εκδώσει η Επιτροπή." Σύμφωνα με τα παραπάνω, η επιχείρηση, στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, αθροιζόμενη με τις λοιπές ενισχύσεις De Minimis που έχει λάβει σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης κατά τα τελευταία τρία έτη, δεν δύναται να υπερβαίνει και δε θα υπερβαίνει κατά την έγκριση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης τις 300.000€ με την προϋπόθεση να μην επιδοτούνται κοινές δαπάνες.

13. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση που έχει ήδη φωτοβολταϊκά δεν φτάνει το 30% σε δαπάνες για την προστασία του Περιβάλλοντος, τι συνέπειες έχει; Μπορεί να υποβάλλει;

Απάντηση

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, κατά τη διαμόρφωση του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, είναι υποχρεωτική η τήρηση των ορίων που τίθενται στον Πίνακα του εδαφίου 6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ. Πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες για την προστασία του Περιβάλλοντος και την Εξοικονόμηση Ενέργειας είναι υποχρεωτικές σε ποσοστό τουλάχιστον 30% του επιχορηγούμενου Π/Υ και σε τουλάχιστον μία εκ των πέντε (5) υποκατηγοριών. Η μη τήρηση του ως άνω ορίου αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου και συνεπώς λόγο απόρριψης.

14. **Ερώτηση:** Η υφιστάμενη/νέα επιχείρηση έχει υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση "Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ" για την οποία δεν έχει βγει ακόμα απόφαση ένταξης. Μπορεί να υποβάλει αίτηση στη Δράση για τις ίδιες δαπάνες;

Απάντηση

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης «Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ» και συγκεκριμένα στο εδάφιο "ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ" αναφέρεται ρητά ότι «*Να δεσμευτούν ότι οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους*». Ως εκ τούτου, η επιχείρηση ΔΕΝ δύναται να υποβάλει αίτηση στις δράσεις «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης» & «Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων Πολύ Μικρών

και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».

15. **Ερώτηση:** Υπάρχει περιορισμός για τα τουριστικά καταλύματα ως προς την κατάταξη κατά την τελική πιστοποίηση; (κλειδιά, αστέρια ή ελάχιστος αριθμός βιλών)

Απάντηση:

Στην αναλυτική Πρόσκληση της δράσης δεν υπάρχει σχετικός περιορισμός, σχετικά με την κατηγορία κατάταξης των τουριστικών καταλυμάτων.

16. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση μη επιλέξιμης νομικής μορφής (Κοινωνία Κληρονόμων) με ΚΑΔ παντοπωλείου μπορεί να υποβάλει αίτηση ως υπό σύσταση εταιρεία επιλέξιμης νομικής μορφής με ίδιους εταίρους στον ίδιο ΚΑΔ στο ίδιο κτήριο; Μπορεί να διατηρήσει την υφιστάμενη επιχείρηση μέχρι την ενδεχόμενη απόφαση έγκρισης της αίτησης, ώστε να κάνει τη διακοπή μετά από την ένταξη της πρότασης;

Απάντηση:

Η υφιστάμενη επιχείρηση δεν είναι επιλέξιμη, λόγω μη επιλέξιμης νομικής μορφής, στις δράσεις «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης» & «Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης».

17. **Ερώτηση:** Επιχείρηση με έδρα το Δήμο Γορτυνίας μπορεί να ανοίξει υποκατάστημα στο Δήμο Τρίπολης; Η αγορά γης/κτηρίου είναι επιλέξιμη δαπάνη στις δαπάνες για κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλοντα χώρο;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, όρος και προϋπόθεση συμμετοχής των δικαιούχων είναι να πραγματοποιήσουν επένδυση αποκλειστικά εντός των γεωγραφικών ορίων των περιοχών Παρέμβασης. Συνεπώς, μπορεί να ανοίξει υποκατάστημα στο Δήμο Τρίπολης. Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, η αγορά γης/κτηρίου δεν εμπίπτει σε καμία από τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών. Συνεπώς, η αγορά γης/κτηρίου δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

18. **Ερώτηση:** Επιχείρηση με ΚΑΔ 79.12 Δραστηριότητες γραφείων οργανωμένων ταξιδιών σκοπεύει να επενδύσει σε ηλεκτρικό βανάκι και ηλεκτρικά ποδήλατα. Μπορεί να έχει έδρα στο σπίτι του;

Απάντηση:

Η εν λόγω επιχείρηση θα πρέπει να υλοποιήσει το επενδυτικό της σχέδιο σε αυτοτελή / διακριτό επαγγελματικό χώρο.

19. **Ερώτηση:** Τι ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής απαιτείται να έχει για να μπορεί να υποβάλει αίτηση ο δικαιούχος;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, στην ενότητα 4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, στην υποενότητα Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής Δικαιούχων αναφέρεται «15. Να προσκομίσουν αποδεικτικά Διαθέσιμων Κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο σε ποσοστό τουλάχιστον 30% του Συνολικού Π/Υ», πέραν

τούτου επιπλέον αποδεικτικά διαθέσιμων κεφαλαίων άνω του 30% του Συνολικού Π/Υ, αποτελούν βαθμολογικό κριτήριο.

20. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση με 2 εταίρους προτίθεται να υποβάλει αίτηση επενδυτικού σχεδίου. Δύναται να υποβάλει αίτηση και ως υπό σύσταση επιχείρηση με τους ίδιους εταίρους σε διαφορετικό τόπο υλοποίησης;

Απάντηση:

Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί με την προϋπόθεση να μη συμμετέχει σε παραπάνω από ένα (1) επενδυτικό σχέδιο που να αφορά υπό σύσταση επιχείρηση, ίδιος φορέας επένδυσης (επιχείρηση / μέτοχος / εταίρος / ιδιοκτήτης).

21. **Ερώτηση:** Επιχείρηση με ΚΑΔ 49.31.21.01 Υπηρεσίες τακτικών αστικών μεταφορών με λεωφορεία, με οδηγό ιδιοκτήτη και ΚΑΔ 49.32 Εκμετάλλευση ταξί μπορεί να επιδοτηθεί την έκδοση άδειας κυκλοφορίας;

Απάντηση:

Δαπάνες για την απόκτηση αδειών κυκλοφορίας επαγγελματικών οχημάτων / οδικού μεταφορέα επιβατών δεν είναι επιλέξιμες.

22. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση με ημερομηνία έναρξης εργασιών μετά την 1/1/2021 με έδρα στην Αθήνα και ΚΑΔ Υπηρεσίες μηχανικών, σκοπεύει να ανοίξει υποκατάστημα στο Δήμο Τρίπολης. Σε ποιο από τα δύο προγράμματα μπορεί να κάνει αίτηση;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, ως νέες νοούνται οι επιχειρήσεις που έχουν κάνει έναρξη εργασιών από την 1η Ιανουαρίου 2021 (01-01-2021) κι έπειτα. Συνεπώς, η επιχείρηση μπορεί να υποβάλει, εφόσον πληροί και τις υπόλοιπες τυπικές προϋποθέσεις, στη Δράση "Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας".

23. **Ερώτηση:** Αναφορικά με τις παρεμβάσεις για τα ΑμΕΑ αυτές μπορούν να αποτελούν τμήμα του Τεχνικού Παραρτήματος της επένδυσης; Αν ναι, θα υπάρχει απόλυτη αυστηρότητα στην διατήρηση τους ή δύναται να αντικατασταθεί από μια διαφορετική αντίστοιχης αξίας στην περίοδο της υλοποίησης και έπειτα;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, οι προς ενίσχυση επιχειρήσεις θα πρέπει να δεσμευτούν ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ανάλογα με το είδος και τη φύση της προτεινόμενης Πράξης, θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες παρεμβάσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία (ΑμΕΑ) στις κτιριακές υποδομές, στις υπηρεσίες και στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. Παράρτημα XI «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»). Οι παρεμβάσεις για τα ΑμΕΑ, δύναται να αποτελούν ταυτόχρονα τμήμα του Τεχνικού Παραρτήματος της επένδυσης μέσω επιλέξιμων δαπανών.

24. **Ερώτηση:** Αναφορικά με τις δαπάνες ΑΜΕΑ, αυτές θα πρέπει αναλόγως της δομής της επένδυσης, να επιλεγεί και συγκεκριμένη κατηγορία δαπάνης ΑΜΕΑ. Δηλαδή, αν έχω κτιριακές δαπάνες στο Τεχνικό Παράρτημα θα πρέπει οπωσδήποτε να υφίστανται και αντίστοιχες κτιριακές παρεμβάσεις για τα ΑΜΕΑ;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, οι προς ενίσχυση επιχειρήσεις θα πρέπει να δεσμευτούν ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ανάλογα με το είδος και τη φύση της προτεινόμενης Πράξης, θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες παρεμβάσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία (ΑμΕΑ) στις κτιριακές υποδομές, στις υπηρεσίες και στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. Παράρτημα XI «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»).

25. **Ερώτηση:** Επιχείρηση που επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί στην ενοικίαση σκαφών, δύναται να υποβάλει αίτηση στην παρούσα Δράση;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και συγκεκριμένα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) αναφέρονται όλοι οι επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ). Συνεπώς, εφόσον ο ΚΑΔ στον οποίο προτίθεται να δραστηριοποιηθεί η υπό σύσταση επιχείρηση βρίσκεται στο εν λόγω παράρτημα, δύναται να υποβάλει αίτηση στην παρούσα Δράση. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψιν την γεωγραφική θέση των επιλέξιμων περιοχών (το γεγονός δηλαδή ότι δεν διαθέτουν ακτογραμμή-λιμάνι/μαρίνα), το σκάφος δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη, διότι η περιοχή δραστηριοποίησης του σκάφους εν τοις πράγμασι δεν δύναται να βρίσκεται εντός επιλέξιμης γεωγραφικής περιοχής.

26. **Ερώτηση:** Τα ταμειακά διαθέσιμα που πρέπει να αποδείξει η επιχείρηση θα κατατεθούν με την υποβολή της αίτησης ή με την έγκριση του σχεδίου;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και συγκεκριμένα στην ενότητα 4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ αναφέρεται στο σημείο 15 (σελ. 23) ότι : "Να προσκομίσουν αποδεικτικά Διαθέσιμων Κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο σε ποσοστό τουλάχιστον 30% του Συνολικού Π/Υ" Επιπλέον, αναφέρεται: "Η μη ικανοποίηση τουλάχιστον μίας ή περισσότερων εξ' αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου και συνεπώς λόγο απόρριψης". Ως εκ τούτου, η προσκόμιση/επισύναψη αποδεικτικών Διαθέσιμων Κεφαλαίων είναι υποχρεωτική κατά το στάδιο και στο πλαίσιο της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, ώστε να αξιολογηθεί η επιλεξιμότητα της.

27. **Ερώτηση:** Επιχείρηση που η έδρα της είναι με Leasing (χρονομίσθωση) η οποία λήγει τον Ιούλιο και μετά θα περάσει το κτίριο στην ιδιοκτησία της επιχείρησης και με υποκατάστημα, επίσης με Leasing (χρονομίσθωση) η οποία λήγει σε 4 χρόνια και μετά θα περάσει στην ιδιοκτησία της επιχείρησης. Μπορούν είτε η έδρα είτε το υποκατάστημα να αποτελέσουν τόπο εγκατάστασης για το πρόγραμμα; Και αν ναι υπό ποιες προϋποθέσεις;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση προκειμένου να είναι επιλέξιμες δαπάνες στην κατηγορία 3 «Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος» θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης. Επομένως εφόσον από τους όρους που διέπουν την σύμβαση χρονομίσθωσης του

κτίσματος προκύπτει ότι η αιτούσα επιχείρηση στεγάζεται νομίμως στον χώρο, οι κτιριακές παρεμβάσεις του κτιρίου επιβαρύνουν την ίδια και εξασφαλίζεται η χρήση του κτίσματος για το απαραίτητο διάστημα των 6 ετών που ορίζεται στην δράση, τότε η επιχείρηση δύναται να επιλέξει ως τόπο υλοποίησης την συγκεκριμένη εγκατάσταση, να υλοποιήσει κτιριακές επεμβάσεις στο κτίριο και να τις συμπεριλάβει στο επενδυτικό της σχέδιο.

28. **Ερώτηση:** Είναι απαραίτητη η επισύναψη προσφορών για της αιτούμενες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τον πίνακα των απαιτούμενων δικαιολογητικών συμμετοχής που επισυνάπτονται στο ΟΠΚΕ του Παραρτήματος ΙΙΙ, οι προσφορές δεν αποτελούν απαιτούμενο δικαιολογητικό.

29. **Ερώτηση:** Στις τυπικές προϋποθέσεις του οδηγού αναφέρεται ότι οι επιχειρήσεις πρέπει:

- Να δεσμευτούν ότι θα προχωρήσουν σε αύξηση της απασχόλησης της επιχείρησης κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η οποία εφόσον διατηρηθεί για ένα έτος θα προσauξήσει τις Ε.Μ.Ε. κατά τουλάχιστον μια (1) μονάδα (σε σχέση με την απασχόληση του έτους 2023 για νέα επιχείρηση).
- Να δεσμευτούν ότι θα διατηρήσουν την αύξηση που θα δηλώσουν και η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο βαθμολόγησης της αίτησης, τουλάχιστον για ένα έτος μετά την ολοκλήρωση της.

Η υποχρέωση για διατήρηση του 1 ΕΜΕ που αποτελεί τυπική προϋπόθεση θα πρέπει να γίνει για τουλάχιστον ένα έτος μετά την ολοκλήρωση ή κατά την διάρκεια υλοποίησης για ένα 12μηνο; Με ποιον τρόπο θα πρέπει να δείξουμε κατά την διάρκεια υλοποίησης ότι θα γίνει πρόσληψη ενός ατόμου;

Απάντηση:

Σύμφωνα με το Παράρτημα ΧΙΙ του οδηγού της δράσης η υποχρέωση της επιχείρησης σχετικά με την αύξηση της απασχόλησης δεν περιορίζεται μόνο στην δημιουργία θέσεων εργασίας κατά την υλοποίηση, αλλά συμπεριλαμβάνει και την διατήρηση της αύξησης αυτής, με παράλληλη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης της επιχείρησης, του έτους βάσης (2023), για δώδεκα μήνες μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης.

Κατά την διάρκεια υλοποίησης και έως την ολοκλήρωση του ελέγχου, θα πρέπει η επιχείρηση να προβεί στην πρόσληψη του/των εργαζομένων με τα ανάλογα εβδομαδιαία προγράμματα εργασίας προκειμένου, εφόσον αυτά διατηρηθούν για δώδεκα μήνες μετά την πιστοποίηση, οι ΕΜΕ που θα προκύπτουν να είναι τουλάχιστον ίσες με τις ΕΜΕ του 2023 + αυτές που η δικαιούχος δεσμεύτηκε ότι θα αυξήσει.

Επομένως η αύξηση της απασχόλησης είτε αφορά μόνο την τυπική προϋπόθεση της 1 ΕΜΕ είτε αφορά και την αύξηση η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο βαθμολόγησης θα πρέπει να πραγματοποιηθεί κατά την υλοποίηση και θα πρέπει να διατηρηθεί για δώδεκα μήνες μετά την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης.

Ο έλεγχος της αύξησης της απασχόλησης κατά τον έλεγχο (δηλαδή της πρόσληψης) θα γίνει με την προσκόμιση εβδομαδιαίου προγράμματος εργασίας (εν ισχύ) των υφιστάμενων εργαζομένων στην επιχείρηση (κατά τον έλεγχο).

Ο έλεγχος της διατήρησης της αύξησης της απασχόλησης με παράλληλη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης της επιχείρησης, του έτους βάσης (2023), θα λάβει

χώρα μετά την παρέλευση δώδεκα μηνών από την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ:

1. **Ερώτηση:** Επιχείρηση με ΚΑΔ 49.32.1 Υπηρεσίες εκμετάλλευσης ταξί, θα μπορούσε να επιδοτηθεί αυτοκίνητο στην κατηγορία 02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός;

Απάντηση:

Η προμήθεια οχήματος (αποκλειστικά ηλεκτρικού), εφόσον δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση, δύναται να γίνει αποδεκτή στην κατηγορία στην κατηγορία «02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Ωστόσο, μετά από παρατήρηση της Ε.Ε. επισημαίνεται πως ΔΕΝ είναι επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως (μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, μηχανήματα έργου κ.α.) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγορίας δαπανών στην οποία εντάσσονται.

2. **Ερώτηση:** Επιχείρηση με ΚΑΔ 77.11.10.01 Υπηρεσίες ενοικίασης επιβατηγών αυτοκινήτων, χωρίς οδηγό, θα μπορούσε να επιδοτηθεί αυτοκίνητο στην κατηγορία 02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός; Εάν ναι, γίνεται να είναι το αυτοκίνητο ηλεκτρικό για να καλύψει την υποχρέωση του 30% σε δαπάνες εξοικονόμησης ενέργειας;

Απάντηση:

Η προμήθεια οχήματος (αποκλειστικά Ηλεκτρικού), εφόσον δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση, δύναται να γίνει αποδεκτή στην κατηγορία «02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Στην περίπτωση αυτή δεν καλύπτει με την αγορά του οχήματος την υποχρέωση του 30% σε δαπάνες εξοικονόμησης ενέργειας. Επισημαίνεται πως μετά από παρατήρηση της Ε.Ε. ΔΕΝ είναι επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως (μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, μηχανήματα έργου κ.α.) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγορίας δαπανών στην οποία εντάσσονται.

3. **Ερώτηση:** Επιχείρηση που θα ανοίξει κέντρο αισθητικής, ΚΑΔ 96.02.13.02 Υπηρεσίες εργαστηρίου αισθητικής προσώπου και σώματος (ινστιτούτου καλλονής), θα μπορούσε να επιδοτηθεί αυτοκίνητο μικτής χρήσης για να πηγαίνει σε εξωτερικές δουλειές, διάφορες εκθέσεις ή εκδηλώσεις όπου θα παρέχει τις υπηρεσίες της;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τις γενικές επισημάνσεις των επιλέξιμων δαπανών που αναλύονται στις ισχύουσες προσκλήσεις των δράσεων (2^η τροποποίηση) το μεταφορικό μέσο (έως του ποσού των 50.000 € & έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ) για να είναι επιλέξιμο θα πρέπει να:

- είναι καινούργιο, αμεταχείριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- και να είναι:
 - **αποκλειστικά** ηλεκτρικό
 - επαγγελματικής χρήσης και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εξοπλισμού/υλικών, είτε έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο.
- Επίσης, η προμήθεια του θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Επομένως ηλεκτρικό όχημα μικτής χρήσης που θα χρησιμοποιηθεί για την μεταφορά του ιδιοκτήτη/εταίρου/μετόχου δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

4. **Ερώτηση:** Λογιστικό γραφείο, θα μπορούσε να επιδοτηθεί αυτοκίνητο μικτής χρήσης για να το κάνει χρήση σύμβουλος της εταιρείας για πελάτες που δέχονται επιτόπια συμβουλευτική;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τις γενικές επισημάνσεις των επιλέξιμων δαπανών που αναλύονται στις ισχύουσες προσκλήσεις των δράσεων (2^η τροποποίηση) το μεταφορικό μέσο (έως του ποσού των 50.000 € & έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ) για να είναι επιλέξιμο θα πρέπει να:

- είναι καινούργιο, αμεταχείριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- και να είναι:
 - **αποκλειστικά** ηλεκτρικό
 - επαγγελματικής χρήσης και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εξοπλισμού/υλικών, είτε έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο.
- Επίσης, η προμήθεια του θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Επομένως ηλεκτρικό όχημα μικτής χρήσης που θα χρησιμοποιηθεί για την μεταφορά του ιδιοκτήτη/εταίρου/μετόχου δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

5. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον ΚΑΔ - 77.39.13.0 Υπηρεσίες ενοικίασης μοτοποδηλάτων, θα προβεί στην αγορά ηλεκτρικών ποδηλάτων. Τα ηλεκτροκίνητα ποδήλατα είναι επιλέξιμη δαπάνη στην υποκατηγορία 02.05 «Εξοπλισμός για την προστασία του περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας» ή στην υποκατηγορία 02.24 «Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα»;

Απάντηση:

Η προμήθεια ηλεκτρικών ποδηλάτων, εφόσον δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση, δύναται να γίνει αποδεκτή στην κατηγορία στην κατηγορία 02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός. Στην περίπτωση αυτή ΔΕΝ καλύπτει με την αγορά αυτή την υποχρέωση του 30% σε δαπάνες εξοικονόμησης ενέργειας.

6. **Ερώτηση:** Στην υποκατηγορία "Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα" είναι επιλέξιμα τα υβριδικά αυτοκίνητα;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τις γενικές επισημάνσεις των επιλέξιμων δαπανών που αναλύονται στις ισχύουσες προσκλήσεις των δράσεων (2^η τροποποίηση) το μεταφορικό μέσο (έως του ποσού των 50.000 € & έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ) για να είναι επιλέξιμο θα πρέπει να:

- είναι καινούργιο, αμεταχείριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- και να είναι:
 - **αποκλειστικά** ηλεκτρικό
 - επαγγελματικής χρήσης και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εξοπλισμού/υλικών, είτε έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο.

- Επίσης, η προμήθεια του θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Συνεπώς **δεν** είναι επιλέξιμα τα Plug-in Hybrid οχήματα

7. **Ερώτηση:** Για να επιδοτηθεί μία επιχείρηση την κατασκευή φωτοβολταϊκού θα πρέπει κατά την υποβολή της αίτησης να προσκομίσει και την έγκριση όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ;

Απάντηση:

Σύμφωνα με το Παράρτημα III (Δικαιολογητικά Υποβολής/Ενταξης) η έγκριση όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ δεν αποτελεί απαραίτητο δικαιολογητικό. Σε κάθε περίπτωση η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση για την εν λόγω δαπάνη, θα καταβληθεί εφόσον έχει λάβει χώρα η οριστική σύνδεση του φωτοβολταϊκού στο δίκτυο και τηρούνται και όλες οι υπόλοιπες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας της πρόσκλησης.

8. **Ερώτηση:** Πινακίδα LED για φροντιστήριο είναι επιλέξιμη δαπάνη στην κατηγορία "Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας";

Απάντηση:

Οι πινακίδες LED αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες στην υποκατηγορία 03.13 «Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος» εφόσον η τοποθέτησή τους είναι σύμφωνη με την κείμενη νομοθεσία (μέγεθος πινακίδας, θέση τοποθέτησης).

9. **Ερώτηση:** Επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο καφέ, αγοράζει επαγγελματικές μηχανές παρασκευής καφέ, τις οποίες και καταχωρεί λογιστικά και φορολογικά στα πάγια, και τις δανείζει μέσω χρησιδανείων σε επιχειρήσεις εστίασης. Είναι επιλέξιμη δαπάνη η προμήθεια αυτών των μηχανών παρασκευής καφέ στη συγκεκριμένη δράση;

Απάντηση:

Πάγια τα οποία προορίζονται για χρησιδανεισμό δεν δύναται να γίνουν αποδεκτά, διότι αφενός δεν εξυπηρετούν και δεν συνάδουν με την δραστηριότητα της επιχείρησης, αφετέρου η εκμετάλλευσή τους δεν γίνεται από την ενταγμένη στην δράση δικαιούχο επιχείρηση.

10. **Ερώτηση:** Επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα (ΚΑΔ 35.11.10.09) και στον καθαρισμό φωτοβολταϊκών πάρκων μπορεί να συμπεριλάβει στο επενδυτικό της σχέδιο τρακτέρ με τα παρελκόμενά του για τον καθαρισμό των φωτοβολταϊκών πάρκων; Επισημαίνεται ότι η επιχείρηση δεν διαθέτει αγροτική δραστηριότητα.

Απάντηση:

Εφόσον η εν λόγω δαπάνη συνάδει και εξυπηρετεί επιλέξιμη δραστηριότητα (ΚΑΔ) της επιχείρησης τότε δύναται να γίνει αποδεκτό στην κατηγορία στην κατηγορία 02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός, με την προϋπόθεση ότι για το εν λόγω μηχάνημα θα προσκομισθεί άδεια Μηχανήματος Έργου (και όχι Άδεια Κυκλοφορίας Γεωργικού Μηχανήματος). Ωστόσο, μετά από παρατήρηση της Ε.Ε. επισημαίνεται πως ΔΕΝ είναι επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως (μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, μηχανήματα έργου κ.α.) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγορίας δαπανών στην οποία εντάσσονται.

11. **Ερώτηση:** Επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα (ΚΑΔ 35.11.10.09) μπορεί να συμπεριλάβει στο επενδυτικό της σχέδιο φωτοβολταϊκά; Αν ναι, σε ποια κατηγορία είναι επιλέξιμη η προμήθεια φωτοβολταϊκού σταθμού και ποια η μέγιστη επιλέξιμη εγκατεστημένη ισχύς του;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τις γενικές επιστημονικές των επιλέξιμων δαπανών που αναλύονται στην δράση και συγκεκριμένα στην υποκατηγορία 02.23 «Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)» επιλέξιμη δαπάνη αποτελεί μόνο η προμήθεια φωτοβολταϊκού εγκατεστημένης ισχύος έως 10kW, για την κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή) της επιχείρησης. Επομένως η προμήθεια φωτοβολταϊκού δύναται να είναι επιλέξιμη δαπάνη μόνο εφόσον αποτελεί μηχανολογικό ή παραγωγικό εξοπλισμό για τη δραστηριότητα και δεν οδηγεί σε αύξηση της δυναμικότητας του Φωτοβολταϊκού Πάρκου.

12. **Ερώτηση:** Επιχείρηση η οποία θα προβεί σε αγορά επαγγελματικού αυτοκινήτου θα προβεί και σε εγκατάσταση ψυκτικού θαλάμου στο συγκεκριμένο αυτοκίνητο. Ο ψυκτικός θάλαμος σε ποια κατηγορία είναι επιλέξιμος; Στην κατηγορία 02.20 (Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός) ή στην κατηγορία (02.24 Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα);

Απάντηση:

Ο ψυκτικός θάλαμος ο οποίος θα εγκατασταθεί στο επαγγελματικό αυτοκίνητο αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη της υποκατηγορίας 02.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός».

13. **Ερώτηση:** Επιχείρηση ραδιοφωνικός σταθμός μπορεί να εγκαταστήσει εξοπλισμό στα σημεία εκπομπής του ραδιοφωνικού της σταθμού; Τα κεραιοσυστήματα είναι νομίμως ρευματοδοτούμενα και λειτουργούντα, και βρίσκονται νομίμως σε δημόσιες θέσεις στα πάρκα κεραιών. Τα μόνα έγγραφα που θα έχει στη διάθεσή της είναι τα συμφωνητικά αγοράς των οικίσκων, βάσει των οποίων την ρευματοδότησε ο ΔΕΔΔΗΕ και η ΔΕΗ.

Απάντηση:

Εφόσον τα κεραιοσυστήματα είναι νομίμως: α) εγκατεστημένα, β) λειτουργούντα, γ) ρευματοδοτούμενα, τα προαναφερθέντα τεκμηριώνονται/αποδεικνύονται από έγγραφα (π.χ. άδειες εγκατάστασης, λειτουργίας κτλ) τότε δύναται να γίνουν αποδεκτά, τηρουμένων και των υπολοίπων όρων της πρόσκλησης (π.χ. θα πρέπει να είναι εγκατεστημένα εντός μιας γεωγραφικής περιοχής παρέμβασης)

14. **Ερώτηση:** Επιχείρηση δραστηριοποιείται στην μεταποίηση φρούτων, λαχανικών και προϊόντων που προέρχονται από καλλιέργειες και στην μετέπειτα πώληση τους. Δύνανται να ενταχθεί δαπάνη μεταφορικού μέσου αγροτικό όχημα επαγγελματικής χρήσης το οποίο δεν υπάρχει σε ηλεκτρικό ακόμα;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τις γενικές επιστημονικές των επιλέξιμων δαπανών που αναλύονται στην δράση, επιλέξιμη δαπάνη αποτελούν μόνο τα **ηλεκτρικά** μεταφορικά μέσα. Σε κάθε περίπτωση, δεν δύναται να γίνουν αποδεκτά μεταφορικά μέσα, για τα οποία έχει εκδοθεί Άδεια Κυκλοφορίας Γεωργικού Μηχανήματος.

15. **Ερώτηση:** Στην κατηγορία δαπανών με κωδικό δαπάνης 02.23 (Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή

ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή), δύναται σε αγροτεμάχιο να εγκατασταθούν Φ/Β με συστοιχία μπαταριών, για virtual Net Metering / Net Billing και να ενταχθούν οι δαπάνες αυτές στο επενδυτικό σχέδιο;

Απάντηση:

Εφόσον πληρούνται οι λοιποί όροι και προϋποθέσεις επιλεξιμότητας της δαπάνης που θέτει η πρόσκληση, τότε δύναται να γίνει αποδεκτή, εφόσον ο συμψηφισμός γίνεται αποκλειστικά με την παροχή της δικαιούχου επιχείρησης για την κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή).

16. **Ερώτηση:** Επιχείρηση με κύριο ΚΑΔ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΕΤΑΞΟΤΥΠΙΩΝ & ΑΛΛΩΝ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΑΓΑΘΩΝ 18132001, θα μπορούσε να εντάξει στο επενδυτικό της σχέδιο, προμήθεια παραγωγικού εξοπλισμού (plotter, scanner, printer κλπ) τα οποία είναι φιλικά προς το περιβάλλον και φέρουν πιστοποίηση eco, ως δαπάνες προστασίας περιβάλλοντος;

Απάντηση:

Οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με βάση τις κατηγορίες δαπανών της Πρόσκλησης.

17. **Ερώτηση:** Σε επιχείρηση με ΚΑΔ επένδυσης 77.21.10.02 - Υπηρεσίες ενοικίασης αλόγων υπασίας & 93.19.13.05 - Υπηρεσίες στάβλων υποδρομίων είναι επιλέξιμη ως δαπάνη η αγορά αλόγων;

Απάντηση:

Στον παραγωγικό εξοπλισμό περιλαμβάνεται οποιοδήποτε μηχάνημα υποστηρίζει τη λειτουργία της παραγωγής αγαθών. Υπό αυτή την έννοια η δαπάνη για αγορά αλόγων δεν δύναται να αποτελεί παραγωγικό εξοπλισμό και ως εκ τούτου επιλέξιμη δαπάνη.

18. **Ερώτηση:** Δύναται να ενισχυθούν δαπάνες που πραγματοποιούνται σε κοινόχρηστο χώρο;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την αναλυτική Πρόσκληση της δράσης, «Δεν επιτρέπεται η χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι είναι δυνατή η εκμετάλλευση των προς πιστοποίηση δαπανών της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση, οι εν λόγω δαπάνες θα περικόπτονται και δύναται να υπάρξει ανάκληση της απόφασης ένταξης», συνεπώς δεν δύναται να ενισχυθούν δαπάνες που πραγματοποιούνται σε κοινόχρηστο με άλλη επιχείρηση χώρο.

19. **Ερώτηση:** Η δαπάνη "αγορά και τοποθέτηση φιλμ σε τζάμια" θα μπορούσε να είναι επιλέξιμη στην κατηγορία δαπάνης "Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του Περιβάλλοντος την Εξοικονόμηση Ενέργειας, Ύδατος και Επεξεργασίας Αποβλήτων" ως σύστημα σκίασης;

Απάντηση:

Η εν λόγω δαπάνη είναι επιλέξιμη στην κατηγορία δαπάνης "Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του Περιβάλλοντος την Εξοικονόμηση Ενέργειας, Ύδατος και Επεξεργασίας Αποβλήτων".

20. **Ερώτηση:** Υφιστάμενη επιχείρηση με ΚΑΔ 49.32 - Εκμετάλλευση ταξί θέλει να επεκτείνει την δραστηριότητα της επιχείρησης και να επενδύσει στον ΚΑΔ 49.31.21.01 - Υπηρεσίες τακτικών αστικών μεταφορών με λεωφορεία, με οδηγό ιδιοκτήτη του. Είναι επιλέξιμη ως δαπάνη η αγορά λεωφορείου; Αν ναι, σε ποια κατηγορία δαπάνης εντάσσεται; Επιπλέον, εάν υπάρχει υποχρέωση να είναι ηλεκτρικό το λεωφορείο;

Απάντηση:

Με δεδομένη την έννοια ότι, η αγορά λεωφορείου για τον ΚΑΔ 49.31.21.01 - Υπηρεσίες τακτικών αστικών μεταφορών με λεωφορεία, με οδηγό ιδιοκτήτη του, θα μπορούσε να θεωρηθεί παραγωγικός εξοπλισμός για τέτοιου είδους επιχειρήσεις, τότε η σχετική δαπάνη θεωρείται επιλέξιμη στην κατηγορία δαπάνης 02.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Ωστόσο θα πρέπει να αφορά Ηλεκτρικό όχημα. Ωστόσο, μετά από παρατήρηση της Ε.Ε. επισημαίνεται πως ΔΕΝ είναι επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως (μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, μηχανήματα έργου κ.α.) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγορίας δαπανών στην οποία εντάσσονται. Ως εκ τούτου ΝΑΙ, προκειμένου να πιστοποιηθεί λεωφορείο θα πρέπει να είναι ηλεκτρικό.

21. **Ερώτηση:** Για επιχείρηση με ΚΑΔ επένδυσης 93.21.10 - Υπηρεσίες πάρκων ψυχαγωγίας και θεματικών πάρκων, είναι επιλέξιμη η δαπάνη για αγορά ISO BOX; Αν ναι, σε ποια κατηγορία δαπάνης εντάσσεται; Σε υπάρχον ISO BOX, που είναι εγκατεστημένο στον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, είναι επιλέξιμες δαπάνες κτιριακών παρεμβάσεων (π.χ. ηλιακοί θερμοσίφωνες, φωτοβολταϊκά κ.λπ);

Απάντηση:

Η δαπάνη αγοράς ISO BOX δεν θεωρείται επιλέξιμη, σε καμία κατηγορία δαπανών της Πρόσκλησης. Οι κτιριακές δαπάνες επί υφιστάμενου οικίσκου ISO BOX, δεν είναι επιλέξιμες.

22. **Ερώτηση:** Σε επιχείρηση με ΚΑΔ 77.11 - Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων, οι δαπάνες που θα αφορούν στην αγορά Μεταφορικών Μέσων προς ενοικίαση, πρέπει να αφορούν αμιγώς ηλεκτρικά επιβατηγά αυτοκίνητα ή μπορούν να αγοραστούν και επιβατηγά αυτοκίνητα πετρελαιοκίνητα ή βενζινοκίνητα;

Απάντηση:

Με δεδομένη την έννοια ότι, η αγορά μεταφορικών μέσων προς ενοικίαση για τον ΚΑΔ 77.11 - Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων, θα μπορούσε να θεωρηθεί παραγωγικός εξοπλισμός για τέτοιου είδους επιχειρήσεις, τότε η σχετική δαπάνη θεωρείται επιλέξιμη στην κατηγορία δαπάνης 02.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Ωστόσο θα πρέπει να αφορά αμιγώς Ηλεκτρικό Όχημα.

23. **Ερώτηση:** Γυμναστήριο που θέλει να αγοράσει διαδρόμους ενεργειακής κλάσης Α, μπορεί να τους βάλει στην κατηγορία δαπανών 02.05 Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης Ενέργειας;

Απάντηση:

Η δαπάνη προμήθειας διαδρόμων ενεργειακής κλάσης Α είναι επιλέξιμη στην κατηγορία δαπανών "Εξοπλισμός για την προστασία του περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση ενέργειας".

24. **Ερώτηση:** Επιχείρηση που διαθέτει τον ΚΑΔ «Υπηρεσίες ενοικίασης τουριστικού σκάφους, χωρίς πλήρωμα» ο οποίος είναι επιλέξιμος, επιθυμεί να υποβάλει πρόταση στη Δράση «Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης». Ο δυνητικός δικαιούχος επιθυμεί να προβεί στην αγορά σκάφους, με σκοπό την ενοικίαση αυτού σε πρακτορεία και όχι σε μεμονωμένα φυσικά πρόσωπα. Η προμήθεια του σκάφους δύναται να είναι επιλέξιμη στην κατηγορία 02.20 " Παραγωγικός

& Μηχανολογικός Εξοπλισμός " αντί της κατηγορίας 02.24 " Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα (έως 50.000 €)" μιας και αυτό αποτελεί "παραγωγικό μηχάνημα" της επιχείρησης;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και συγκεκριμένα στο εδάφιο "ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ" αναφέρεται ότι, "Να δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια και να πραγματοποιήσουν επένδυση αποκλειστικά εντός των γεωγραφικών ορίων των παρακάτω περιοχών:

- ✓ Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης
- ✓ Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας
- ✓ Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς
- ✓ Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών
- ✓ Δήμο Μεγαλόπολης της Περιφέρειας Πελοποννήσου
 - ✓ Δήμο Οιχαλίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου
 - ✓ Δήμο Γορτυνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου
 - ✓ Δήμο Τρίπολης της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Λαμβάνοντας υπόψιν την γεωγραφική θέση των επιλέξιμων περιοχών (το γεγονός δηλαδή ότι δεν διαθέτουν ακτογραμμή-λιμάνι/μαρίνα), το σκάφος δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη, διότι η περιοχή δραστηριοποίησης του σκάφους, εν τοις πράγμασι δεν δύναται να βρίσκεται εντός επιλέξιμης γεωγραφικής περιοχής.

25. **Ερώτηση:** Επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο ψαριών, επιθυμεί να αιτηθεί ένα φορτηγό – ψυγείο (με καύσιμο πετρέλαιο) για να διανέμει τα εμπορεύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, η εν λόγω δαπάνη μπορεί να περιληφθεί στη κατηγορία 02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός εφόσον η ανωτέρω δαπάνη αφορά την παραγωγική της λειτουργία;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τις γενικές επισημάνσεις των επιλέξιμων δαπανών που αναλύονται στις ισχύουσες προσκλήσεις των δράσεων (2η τροποποίηση) το μεταφορικό μέσο (έως του ποσού των 50.000 € & έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ) για να είναι επιλέξιμο θα πρέπει να:

- είναι καινούργιο, αμεταχειρίστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- και να είναι:
 - **αποκλειστικά** ηλεκτρικό
 - επαγγελματικής χρήσης και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εξοπλισμού/υλικών, είτε έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο.
- Επίσης, η προμήθεια του θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Επομένως πετρελαιοκίνητο όχημα που θα χρησιμοποιηθεί για την μεταφορά των εμπορευμάτων της επιχείρησης δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη. Επιλέξιμα οχήματα για την μεταφορά εμπορευμάτων της επιχείρησης εντάσσονται στην υποκατηγορία 02.24 και προκειμένου να είναι επιλέξιμα ΔΕΝ θα πρέπει να χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα.

26. **Ερώτηση:** Επιχείρηση επιθυμεί να υποβάλλει στο επενδυτικό σχέδιο δαπάνη δύο ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων. Θέλει να αποκτήσει και φορτιστές για τα οχήματα αυτά. Σε ποια κατηγορία δαπάνης εντάσσονται οι φορτιστές;

Απάντηση:

Οι φορτιστές των ηλεκτροκίνητων οχημάτων αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη της υποκατηγορίας 02.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Επισημαίνεται πως θα πρέπει να συνοδεύει την προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων στα πλαίσια της επένδυσης και να χρησιμοποιείται για την φόρτιση των οχημάτων της επιχείρησης (δηλαδή να μην προορίζεται για εκμετάλλευση με σκοπό την αποκόμιση κέρδους).

27. **Ερώτηση:** Σε μια υφιστάμενη επιχείρηση (Πολιτικός Μηχανικός) θα μπορούσε να θεωρηθεί επιλέξιμη η δαπάνη προμήθειας ενός Plotter; Αν ναι, αυτή εντάσσεται στη Κατηγορία Δαπάνης " Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου";

Απάντηση:

Η προμήθεια Plotter αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη της υποκατηγορίας 02.26 «Λοιπός εξοπλισμός επιχείρησης».

28. **Ερώτηση:** Σε μια υφιστάμενη επιχείρηση με ΚΑΔ 56.30.10.08 «Υπηρεσίες που παρέχονται από καφετέρια με διάθεση πρόσβασης στο διαδίκτυο (INTERNET-CAFE)» είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών στην κατηγορία δαπανών 02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός;

Απάντηση:

Η προμήθεια υπολογιστών, εφόσον δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση, δύναται να γίνει αποδεκτή στην κατηγορία στην κατηγορία 02.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός».

29. **Ερώτηση:** Η δαπάνες πυρασφάλειας είναι επιλέξιμες βάση της πρόσκλησης ως λοιπός εξοπλισμός της επιχείρησης. Στην συγκεκριμένη κατηγορία συμπεριλαμβάνεται και η αναγόμωση των πυροσβεστήρων;

Απάντηση:

Η αναγόμωση των υφιστάμενων πυροσβεστήρων δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για τη Δράση.

30. **Ερώτηση:** Υποψήφια επενδύτρια εταιρεία (νομική μορφή ΙΚΕ) η οποία είναι αναγνωρισμένη ως ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ, επιθυμεί να υποβάλει επενδυτικό σχέδιο με σκοπό την προμήθεια συγκομιστικής μηχανής μήλων για χυμό και περονοφόρο μηχανήμα. Η επιχείρηση δραστηριοποιείται στους ΚΑΔ 10.32.16 Παραγωγή χυμού μήλων και 46.31.11 Χονδρικό εμπόριο νωπών φρούτων και λαχανικών, οι οποίοι είναι επιλέξιμη από την Δράση. Οι προαναφερόμενες δαπάνες είναι επιλέξιμες για την Δράση;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση της δράσης τα περονοφόρα αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη της υποκατηγορίας 02.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός». Ωστόσο, μετά από παρατήρηση της Ε.Ε. επισημαίνεται πως ΔΕΝ είναι επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως (μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, μηχανήματα έργου κ.α.) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους.

Όσον αφορά την προμήθεια συγκομιστικής μηχανής μήλων δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη καθώς δεν συνάδει με την δραστηριότητα της επιχείρησης (παραγωγή χυμού μήλων) αλλά εξυπηρετεί την πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, τομέας ο οποίος δεν ενισχύεται από την δράση.

31. **Ερώτηση:** Στην Πρόσκληση της Δράσης «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων σε περιοχές Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης» αναφέρεται ως επιλέξιμη δαπάνη της υποκατηγορίας «Εξοπλισμός προστασίας περιβάλλοντος και εξοικονόμησης Ενέργειας» η προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς εμπορευμάτων και προϊόντων εντός του ευρύτερου χώρου άσκησης δραστηριότητας για επιχειρήσεις logistics ή χονδρικού εμπορίου ή τουριστικού τομέα όπως προμήθεια ηλεκτροκίνητων παντός τύπου (πχ τύπου ΚΛΑΡΚ). Οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές και για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις;

Απάντηση:

Ναι, οι συγκεκριμένες δαπάνες είναι επιλέξιμες και για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, μετά από παρατήρηση της Ε.Ε. επισημαίνεται πως ΔΕΝ είναι επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως (μηχανήματα, εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, μηχανήματα έργου κ.α.) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους.

32. **Ερώτηση:** Επιχείρηση η οποία διαθέτει λατομείο και δραστηριοποιείτε στους ΚΑΔ 81.21-Εξόρυξη αμμοχάλικου και άμμου (κύρια) και 38.11.61-Υπηρεσίες εγκαταστάσεων μεταφοράς για μη επικίνδυνα ανακυκλώσιμα απόβλητα σχεδιάζει να δραστηριοποιηθεί και στον ΚΑΔ 38.32.39.03-Θραύση, Καθαρισμός και διαλογή άλλων απορριμμάτων (πχ κατεδαφίσεις) για την ανάκτηση μη μεταλλικών δευτερογενών πρώτων υλών. Για να γίνει αυτό απαιτείτε μετατροπή του υφιστάμενου εξοπλισμού (σπαστήρα) με καινούργια εξαρτήματα, τα οποία είναι κατάλληλα για το σπάσιμο τέτοιων απορριμμάτων από κατεδαφίσεις. Τα εξαρτήματα αυτά αφορούν μαχαίρια και ειδικά σφυριά. Τα εν λόγω εξαρτήματα αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη για το πρόγραμμα;

Απάντηση:

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση οι δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του για την ομαλή λειτουργία του σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής. Προκειμένου να είναι επιλέξιμα μεμονωμένα εξαρτήματα, αυτά ΔΕΝ θα πρέπει να αποτελούν απλή αντικατάσταση υφιστάμενου εξαρτήματος (ανταλλακτικά) αλλά θα πρέπει να συντελούν σε παραγωγική διαφοροποίηση.

33. **Ερώτηση:** Επιχείρηση έχει ήδη εγκαταστήσει σύστημα αυτοπαραγωγής ενέργειας (net metering) ισχύος 135kW με έγχυση στο δίκτυο. Υπάρχει κάποιος περιορισμός στην ισχύ των μπαταριών του συστήματος αποθήκευσης ενέργειας που επιχείρηση επιθυμεί να εγκαταστήσει;

Απάντηση:

Η προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος αποθήκευσης ενέργειας είναι επιλέξιμη υπό τη προϋπόθεση ο φωτοβολταϊκός σταθμός που θα εξυπηρετεί, να κατασκευαστεί στα πλαίσια της εν λόγω πρόσκλησης και να αφορά παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας προς κάλυψη των ιδίων αναγκών της επιχείρησης (ισχύς έως 10kW). Το σύστημα αποθήκευσης ενέργειας θα πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστο ωφέλιμη χωρητικότητα ίση με την ισχύ του σταθμού για μία ώρα.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

1. **Ερώτηση:** Για την τεκμηρίωση ύπαρξης Διαθέσιμων Κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο και τη βαθμολόγηση του κριτηρίου 1 δύναται να προσκομιστεί βεβαίωση υπολοίπου εταιρικού/επαγγελματικού ή/και ιδιοκτήτη/εταίρου/μέτοχου, τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο δικαιούχος θα είναι είτε η επιχείρηση είτε ιδιοκτήτης/εταίρος/μέτοχος, την τελευταία μέρα του μήνα πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Ατομική Επιχείρηση μπορεί να αποδείξει την ύπαρξη Διαθέσιμων Κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο με Διαθέσιμο Υπόλοιπο σε προσωπικό τραπεζικό λογαριασμό του ιδιοκτήτη, όπου είναι ο κύριος δικαιούχος του λογαριασμού αλλά υπάρχουν και συνδικαιούχοι (σύζυγος και παιδιά);

Απάντηση:

Είναι αποδεκτή η τεκμηρίωση διαθέσιμων κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο και τη βαθμολόγηση του κριτηρίου 1, από προσωπικό τραπεζικό λογαριασμό ιδιοκτήτη/εταίρου/μέτοχου στον οποίο υπάρχουν συνδικαιούχοι .

2. **Ερώτηση:** Ως τεκμηρίωση διαθέσιμων κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο και τη βαθμολόγηση του κριτηρίου 1, μπορούν να προσκομιστούν βεβαιώσεις τραπεζικών λογαριασμών που ανήκουν είτε σε ατομική επιχείρηση ενός μετόχου/εταίρου του φορέα της επένδυσης, είτε σε νομικό πρόσωπο στο οποίο συμμετέχει ο μέτοχος/εταίρος του φορέα της επένδυσης;

Απάντηση:

Δεν γίνεται αποδεκτή τεκμηρίωση ιδιωτικής συμμετοχής με βεβαίωση τραπεζικών λογαριασμών άλλων επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχει ως φυσικό πρόσωπο μέτοχος του φορέα της επένδυσης.

3. **Ερώτηση:** Μεταξύ των κριτηρίων βαθμολογίας υπάρχει το κριτήριο «ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΕΜΕ ΜΙΣΘΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)» το οποίο ισχύει και για τις δύο δράσεις. Στο κριτήριο αυτό η δήλωση των νέων θέσεων εργασίας είναι πρόσθετες της υποχρεωτικής από τις δύο δράσεις, για τις οποίες ισχύει κατ' ελάχιστον υποχρεωτικά η δημιουργία μίας (1) νέας Ε.Μ.Ε πέραν αυτών που διατηρούσε το έτος 2023; Συνεπώς η υποχρεωτική μία (1) Ε.Μ.Ε δεν προσμετράτε στο εν λόγω κριτήριο;

Απάντηση:

Για να λάβει μία επιχείρηση βαθμολογία στο κριτήριο «Αύξηση Απασχόλησης» θα πρέπει οι δηλωμένες θέσεις απασχόλησης να είναι μεγαλύτερες της 1 ΕΜΕ. π.χ.:

- α. Επιχείρηση η οποία έχει δηλώσει ως πρόσθετες ΕΜΕ 1, πληροί την τυπική προϋπόθεση που ορίζεται στην δράση αλλά δεν λαμβάνει επιπλέον βαθμολογία
 - β. Επιχείρηση η οποία έχει δηλώσει ως πρόσθετες ΕΜΕ 1,5 πληροί την τυπική προϋπόθεση που ορίζεται στην δράση και λαμβάνει βαθμολογία $1,5 \times 15 = 22,5$ στην περίπτωση των Υφιστάμενων και $1,5 \times 17,5 = 26,25$ στην περίπτωση των Νέων – Υπό Σύσταση
 - γ. Επιχείρηση η οποία έχει δηλώσει ως πρόσθετες ΕΜΕ 2 και πάνω, πληροί την τυπική προϋπόθεση που ορίζεται στην δράση και λαμβάνει την μέγιστη βαθμολογία του κριτηρίου.
4. Ερώτηση: Στο πλαίσιο κάλυψης ίδιας συμμετοχής, μπορούν να χρησιμοποιηθούν βεβαιώσεις τραπεζών από ξένα τραπεζικά ιδρύματα;

Απάντηση:

Για την απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής γίνονται αποδεκτά όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από Χώρες της Ε.Ε., Ελβετία και Μ. Βρετανία τα οποία λειτουργούν νόμιμα στην χώρα εγκατάστασής τους και είναι αναγνωρισμένα από την Τράπεζα της Ελλάδος.

5. **Ερώτηση:** Αν ένας από τους ΚΑΔ επένδυσης εμπίπτει στην έξυπνη εξειδίκευση RIS3, παίρνει τους βαθμούς του σχετικού βαθμολογούμενου κριτηρίου;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, στην ενότητα 16.4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Κριτήρια Βαθμολόγησης Αιτήσεων, στο σχετικό κριτήριο, αξιολογείται/βαθμολογείται η συνάφεια του επενδυτικού σχεδίου με ΚΑΔ των τομέων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021- 2027. Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο αφορά και δραστηριότητα(ες) των τομέων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, τότε τίθεται ο μέγιστος βαθμός Βαθμός=10. Αντίθετα, στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο δεν σχετίζεται με δραστηριότητες των τομέων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, τότε τίθεται ο ελάχιστος βαθμός Βαθμός=0.

6. **Ερώτηση:** Επιχείρηση που διαθέτει ΚΑΔ που εμπίπτουν στην έξυπνη εξειδίκευση RIS3 και ΚΑΔ που δεν εμπίπτουν στην έξυπνη εξειδίκευση RIS3 και το επενδυτικό σχέδιο αφορά στους ΚΑΔ επένδυσης που δεν εμπίπτουν στην έξυπνη εξειδίκευση RIS3, παίρνει τους βαθμούς του βαθμολογούμενου κριτηρίου 2;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, στην ενότητα 16.4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Κριτήρια Βαθμολόγησης Αιτήσεων, στο κριτήριο 2 αξιολογείται η συνάφεια του επενδυτικού σχεδίου με ΚΑΔ των τομέων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021- 2027. Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο αφορά και δραστηριότητα(ες) των τομέων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, τότε τίθεται ο μέγιστος βαθμός Βαθμός=10. Αντίθετα, στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο δεν σχετίζεται με δραστηριότητες των τομέων προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, τότε τίθεται ο ελάχιστος βαθμός Βαθμός=0.

7. **Ερώτηση:** Μπορούν οι υπάλληλοι που θα καλύψουν τις πρόσθετες ΕΜΕ να προσληφθούν μέσω προγράμματος ΔΥΠΑ;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και την ενότητα 6.2.Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ, η δαπάνη μισθολογικού κόστους δεν αποτελεί επιλέξιμη προς επιδότηση κατηγορία δαπάνης. Ως εκ τούτου δεν τίθεται περιορισμός περί χρηματοδότησης των θέσεων εργασίας μέσω επιδοτούμενων προγραμμάτων. Ωστόσο η ενίσχυση που θα λάβει από τις εν λόγω δράσεις θα πρέπει να συνυπολογιστεί κατά τον υπολογισμό της σώρευσης των ενισχύσεων De Minimis που έχουν χορηγηθεί στην υπόψιν επιχείρηση.

8. **Ερώτηση:** Ως προς την αύξηση της απασχόλησης, με δεδομένο ότι στην παρούσα Δράση δεν επιδοτείται το μισθολογικό κόστος, δύνανται να χρησιμοποιηθούν οι ίδιοι υπάλληλοι για την κάλυψη της τυπικής προϋπόθεσης της παρούσας Δράσης και παράλληλα να είναι οι προς επιδότηση υπάλληλοι της άλλης Δράσης;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και την ενότητα 6.2.Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ, η δαπάνη προσωπικού δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη. Στη περίπτωση που το μισθολογικό κόστος του/των εργαζόμενου/ εργαζόμενων που συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της απασχόλησης επιδοτείται στα πλαίσια άλλης δράσης, οι θέσεις εργασίας αυτές προσμετρώνται στην επίτευξη του στόχου. Πλην όμως θα πρέπει να ελεγχθεί αν τίθενται περιορισμοί από την άλλη δράση στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση.

9. **Ερώτηση:** Για την Κάλυψη της Ιδιωτικής Συμμετοχής με Διαθέσιμο Υπόλοιπο δύναται να τεκμηριωθεί με υπόλοιπα λογαριασμών προθεσμιακής κατάθεσης ή άλλων κινητών αξιών (π.χ. ομόλογα, μετοχές κ.λπ);

Απάντηση:

Για την τεκμηρίωση των διαθέσιμων κεφαλαίων σε ότι αφορά το βαθμολογούμενο κριτήριο σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Κριτήρια Βαθμολόγησης Αιτήσεων, δύναται να χρησιμοποιηθούν Βεβαίωση υπολοίπου τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο είναι δικαιούχος, ο/οι δηλωμένος στην αίτηση ιδιοκτήτης/εταίρος/μέτοχος, την τελευταία μέρα του μήνα πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Επομένως, δύναται να γίνουν αποδεκτοί λογαριασμοί προθεσμιακών καταθέσεων. Ωστόσο, λογαριασμοί κινητών αξιών (π.χ. ομόλογα, μετοχές κ.λπ) δεν γίνονται αποδεκτά.

10. **Ερώτηση:** Στο βαθμολογούμενο κριτήριο με αριθμό 5 Αύξηση απασχόλησης (ΕΜΕ Μισθωτής Εργασίας) η δηλωθείσα αύξηση απασχόλησης θα περιλαμβάνει και την αύξηση/δημιουργία μιας (1) Ε.Μ.Ε. κατ' ελάχιστο που αποτελεί τυπική προϋπόθεση;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, στο κριτήριο 5 του παραρτήματος IV: Κριτήρια Βαθμολόγησης Αιτήσεων, βαθμολογείται η δήλωση/δέσμευση για δημιουργία/αύξηση από την δικαιούχο, θέσεων απασχόλησης (εκφρασμένη σε ετήσιες μονάδες εργασίας), πέραν της τυπικής προϋπόθεσης για κατ' ελάχιστο αύξηση/δημιουργία μιας (1) Ε.Μ.Ε. Κλάσματα Ε.Μ.Ε. και βαθμολογούνται ανάλογα όπως παρακάτω:

- α) $1 < \text{θέσεις απασχόλησης που δήλωσε η δικαιούχος} \leq 2$, βαθμολογία = Ε.Μ.Ε. * Χ
 β) Όταν η δικαιούχος δηλώνει/δεσμεύεται για δημιουργία/αύξηση περισσότερες από δύο (2) θέσεις απασχόλησης βαθμολογία = Μέγιστο της Βαθμολογίας

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η κατ' ελάχιστο αύξηση/δημιουργία μιας (1) Ε.Μ.Ε. δεν βαθμολογείται καθώς αποτελεί τυπική προϋπόθεση, πλην όμως υπολογίζεται και δηλώνεται στην αύξηση απασχόλησης κατά την υποβολή του επενδυτικού σχεδίου.

11. **Ερώτηση:** Ατομική επιχείρηση θα υποβάλει αίτηση στη Δράση για ένα από τα υποκαταστήματά της. Στον έλεγχο για την αύξηση της δηλωθείσας απασχόλησης, αν υπάρξει οικειοθελής αποχώρηση προσωπικού που απασχολείται σε άλλο υποκατάστημα, πώς θα γίνει ο έλεγχος πλήρωσης του εν λόγω κριτηρίου;

Απάντηση:

Η ευθύνη για την πλήρωση του εν λόγω κριτηρίου (Αύξηση απασχόλησης) βαραίνει την επιχείρηση και σε περίπτωση οικειοθελούς αποχώρησης εργαζόμενου, τότε θα πρέπει η επιχείρηση να φροντίσει στον χρόνο που απομένει για την πλήρωση του στόχου της απασχόλησης να τον αντικαταστήσει με τρόπο που κατά την παρέλευση δώδεκα μηνών από την ολοκλήρωση, να επιτυγχάνεται ο στόχος της απασχόλησης.

12. **Ερώτηση:** Στην περίπτωση εποχιακού προσωπικού, πώς θα προκύψει η πλήρωση του κριτηρίου της αύξησης της απασχόλησης; Η δηλωθείσα πρόσθετη απασχόληση αφορά μόνο στην πρόσληψη ατόμων με πλήρη απασχόληση;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, η πλήρωση του κριτηρίου της αύξησης της απασχόλησης δύναται να τεκμηριωθεί με πρόσληψη εργαζομένων πλήρους ή/και μερικής απασχόλησης. Η ευθύνη για την πλήρωση του εν λόγω κριτηρίου (Αύξηση απασχόλησης) βαραίνει την επιχείρηση και θα πρέπει να μεριμνήσει για την πλήρωση του στόχου της απασχόλησης κατά την παρέλευση δώδεκα μηνών από την ολοκλήρωση, να επιτυγχάνεται ο στόχος της απασχόλησης.

13. **Ερώτηση:** Δύναται η επιχείρηση να προσθέσει ΚΑΔ που να εμπίπτει στην έξυπνη εξειδίκευση RIS3 πριν την υποβολή της αίτησης;

Απάντηση:

Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, ο μόνος περιορισμός σχετικά με τους ΚΑΔ επένδυσης που αποτελεί και τυπική προϋπόθεση είναι ο εξής: "Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο να αφορά σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της πρόσκλησης, στον οποίο οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (δηλαδή τον εν λόγω ΚΑΔ θα πρέπει να τον διαθέτουν πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και αυτός να εμφανίζεται στους ΚΑΔ της επιχείρησης που θα αντληθούν στην ηλεκτρονική αίτηση από την ΑΑΔΕ)".

Επιπλέον, σύμφωνα με την πρόσκληση και συγκεκριμένα την υποενότητα ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ισχύει το εξής: "Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην Υπουργική Απόφαση 114947/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β/01.12.2022) «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027. Σε περίπτωση έγκρισης του σχεδίου, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να: ... συνδέονται με δραστηριότητα(ες) της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (εφόσον έχει δηλωθεί τέτοια ως ΚΑΔ επένδυσης και η αίτηση έχει βαθμολογηθεί γι' αυτό), σε διαφορετική περίπτωση θα γίνεται αναβαθμολόγηση της πρότασης."

Τέλος, σημειώνεται ότι και κατά την συμπλήρωση της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ, θα πρέπει να συνδεθούν δαπάνες με τους ΚΑΔ επένδυσης.

14. **Ερώτηση:** Η κατηγορία δαπάνης «Έμμεσες Δαπάνες» είναι υποχρεωτική; Πώς συνυπολογίζεται στον προτεινόμενο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου;

Απάντηση:

Η κατηγορία αυτή είναι υποχρεωτική. Οι έμμεσες δαπάνες υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης και περιλαμβάνονται στον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου.

15. **Ερώτηση:** Σε περίπτωση δυνητικού δικαιούχου νομικής μορφής ΟΕ με δύο εταίρους, 50% έκαστος, μπορεί η ιδιωτική συμμετοχή να αποδειχθεί συνδυαστικά από ημερήσια υπόλοιπα και των εταίρων;

Απάντηση:

Η διαθεσιμότητα των κεφαλαίων (σε σχέση με τον Συνολικό Π/Υ του Επενδυτικού Σχεδίου) δύναται να αποδειχθεί συνδυαστικά από ημερήσια υπόλοιπα και των δύο εταιρών.

16. **Ερώτηση:** Στα δικαιολογητικά υποβολής / ένταξης , για την αιτιολόγηση των ιδίων κεφαλαίων του επενδυτικού σχεδίου, απαιτείται η προσκόμιση "Βεβαίωση υπολοίπου εταιρικού/επαγγελματικού ή/και ιδιοκτήτη/εταίρου/μέτοχου, τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο δικαιούχος θα είναι είτε η επιχείρηση είτε ιδιοκτήτης/εταίρος/μέτοχος, την τελευταία μέρα του μήνα πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης." Γίνεται αποδεκτή εκτύπωση από internet banking και σε περίπτωση που δε φαίνεται ο δικαιούχος του λογαριασμού στην εκτύπωση αυτή, να συνοδεύεται από εκτύπωση του iban του λογαριασμού όπου φαίνεται ο δικαιούχος;

Απάντηση:

Δικαιολογητικά που εξάγονται από τα μηχανογραφικά συστήματα των τραπεζών γίνονται αποδεκτά. Συνίσταται τα δικαιολογητικά αυτά, να εξάγονται και να επισυνάπτονται σε μορφή pdf.

